

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาระดับการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11" ในบทนี้ผู้วิจัยขอเสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ที่มี เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นเพศชาย และครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่เป็นเพศหญิง มีระดับการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกัน
2. ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีระดับการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกัน

3. ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย และครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนมาก มีระดับการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การสุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต นักเรียน และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 เพื่อให้ได้ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) และได้ตัวอย่างประชากรรวมทั้งสิ้น 959 คน โดยแยกเป็นครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำนวน 274 คน นักเรียน จำนวน 548 คน และผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 137 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม จำนวน 3 ชุด ซึ่งแต่ละชุดมีลักษณะดังต่อไปนี้

2.1 แบบสอบถามชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต แบ่งออกเป็น 2 ตอน แต่ละตอนมีลักษณะดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงถึงระดับการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 15 ข้อ ในแต่ละข้อมีค่าตอบให้เลือกตอบ 6 ค่าตอบ และแบบปลายเปิด แบบสอบถามตอนที่ 2 ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยขั้นตอนกระบวนการยอมรับนวัตกรรม 5 ขั้นตอนของ โรเจอร์ และ ชูเมคเกอร์ (Rogers and Shoemaker อ้างถึงใน สาลี และ เป้าไทย ทองชีว, 2526) เป็นแนวทางในการสร้าง

2.2 แบบสอบถามชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน แต่ละตอนมีลักษณะดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้วัชกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 15 ข้อ ในแต่ละข้อมีข้อความให้เลือกตอบ 2 คำตอบ คือ เคยใช้ และ ไม่เคยใช้

2.3 แบบสอบถามชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน แต่ละตอนมีลักษณะดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้วัชกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 45 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามและศึกษารับคืนด้วยตนเองเป็นบางส่วน แบบสอบถามอีกส่วนหนึ่งผู้วิจัยได้จัดส่งไปทางไปรษณีย์ และให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนตามไปรษณีย์ตามชื่อ-ที่อยู่ ที่ผู้วิจัยได้บันทึกไว้พร้อมตราไปรษณียากร โดยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 11 มกราคม 2534 ถึงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2534 รวมเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 31 วัน ปรากฏว่าจากแบบสอบถามที่จัดส่งไปจำนวน 959 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาทั้งสิ้น 847 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.32 และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ จำนวน 825 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.03 ของจำนวนแบบสอบถามที่จัดส่งไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งที่เป็นครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต นักเรียน และผู้บริหารโรงเรียน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ แล้วหาค่าร้อยละ เสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงถึงระดับการยอมรับนวัตกรรม การเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต วิเคราะห์โดยการแจกแจง ความถี่ แล้วหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายชื่อ เสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งครู กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้นำมาสอนเพื่อการทดลองใช้และการใช้นวัตกรรม การเรียนการสอน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่แล้วจัดอันดับ เสนอในรูปตาราง ประกอบความเรียง

4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงถึงระดับการยอมรับนวัตกรรม การเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 3 กลุ่ม ตามตัวแปรที่ศึกษา คือ เพศ วุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์ในการสอน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ แล้วหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ ทดสอบค่าที (t-test) เป็นรายชื่อ เสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4.5 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามการรับรู้ของนักเรียน วิเคราะห์โดยการแจกแจง ความถี่แล้วหาค่าร้อยละเป็นรายชื่อ เสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4.6 ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนใน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของผู้บริหารโรงเรียน วิเคราะห์โดยการแจกแจง ความถี่แล้วหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายชื่อ เสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำนวน 235 คน

จำแนกตามเพศ ปรากฏว่า ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นเพศ หญิงมากกว่าเพศชาย คือเป็นหญิงร้อยละ 70.21 และเป็นชายร้อยละ 29.79

จำแนกตามอายุ ปรากฏว่า ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีอายุระหว่าง 36-45 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.66 และมีอายุต่ำกว่า 26 ปี น้อยที่สุด คือคิดเป็นร้อยละ 0.42

จำแนกตามวุฒิการศึกษา ปรากฏว่า ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.55 มีวุฒิการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.85

จำแนกตามระดับชั้นที่สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ปรากฏว่า ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ทำการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.41 สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.55 เท่ากัน

จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ปรากฏว่า ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 6-10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.87 มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.53

จำแนกตามจังหวัด ปรากฏว่า ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครราชสีมา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.09 จังหวัดบุรีรัมย์ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.32

2. ตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นนักเรียน จำนวน 474 คน

จำแนกตามเพศ ปรากฏว่า นักเรียนเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือเป็นหญิงร้อยละ 57.17 และเป็นชายร้อยละ 42.83

จำแนกตามอายุ ปรากฏว่า นักเรียนมีอายุระหว่าง 9-11 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.42 มีอายุระหว่าง 6-8 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.43

จำแนกตามระดับชั้น ปรากฏว่า นักเรียนกำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.31 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.85

จำแนกตามจังหวัด ปรากฏว่า นักเรียนเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดนครราชสีมามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.48 อยู่ในจังหวัดบุรีรัมย์ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.19

3. ตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 116 คน

จำแนกตามเพศ ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นเพศชายมากกว่า เพศหญิง คือเป็นชายร้อยละ 88.79 และเป็นหญิงร้อยละ 11.21

จำแนกตามอายุ ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีอายุระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.31 มีอายุต่ำกว่า 31 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.86

จำแนกตามวุฒิการศึกษา ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีวุฒิการศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 8.62 และ 91.38 ตามลำดับ

จำแนกตามตำแหน่ง ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนดำรงตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.14 ตำแหน่งครูใหญ่น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.34

จำแนกตามระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียน มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.27 อยู่ในระหว่าง 1-5 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.07

จำแนกตามจังหวัด ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.45 ส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.52

ตอนที่ 2

1. ระเบียบการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนของตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

1.1 ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมีการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับขั้นประเมินค่า จำนวน 8 วิธี โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยของระบับการยอมรับจากสูงไปหาค่า ได้แก่ การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง การสอนเป็นรายบุคคล การสอนโดยใช้ชุดการสอน การสอนโดยใช้เพื่อนช่วยสอน การสอนแบบศูนย์การเรียน การสอนแบบโครงการ และการสอนแบบสืบสวนสอบสวน

1.2 ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมีการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับชั้นสนใจ จำนวน 6 วิธี โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับจากสูงไปหาค่า ได้แก่ การโต้วาทีธรรมะ การสอนแบบรอบรู้ การสอนเป็นคณะ การสอนแบบทักษะกระบวนการ การสอนโดยใช้เครื่องมือช่วยสอน และการสอนแบบจุลภาค

1.3 ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมีการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับชั้นการทดลองใช้ จำนวน 1 วิธี ได้แก่ การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

2. เนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้นำมาสอนโดยการทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนมากที่สุดคือ เนื้อหาในหมวดสิ่งมีชีวิต และน้อยที่สุดคือ การสื่อสารและการคมนาคม

3. เนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้นำมาสอนโดยการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนมากที่สุดคือ เนื้อหาในหมวดสิ่งมีชีวิต และน้อยที่สุดคือ การเมืองและการปกครอง

4. ความแตกต่างของระดับการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่เป็นเพศชาย และเพศหญิง

ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่เป็นเพศชายและเพศหญิง มีการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนประเภทการสอนเป็นรายบุคคล การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง การสอนแบบทักษะกระบวนการ การสอนโดยใช้ชุดการสอน และการสอนเป็นคณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และมีการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนประเภทการสอนโดยใช้เพื่อนช่วยสอน การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ และการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นอกจากนั้นครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่เป็นเพศชายและที่เป็นเพศหญิง มีการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ความแตกต่างของระดับการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนประเภท การสอนแบบสืบสวนสอบสวน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นอกจากนั้นครูกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ ปริญญาตรีขึ้นไป มีการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ

6. ความแตกต่างของระดับการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนของครู กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย และที่มีประสบการณ์ใน การสอนมาก

ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย และ ที่มีประสบการณ์ในการสอนมาก มีการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนประเภท การสอนแบบจุดภาค การสอนแบบศูนย์การเรียน และการสอนแบบทักษะกระบวนการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นอกจากนั้น ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย และที่มีประสบการณ์ในการสอนมาก มีการยอมรับนวัตกรรม การเรียนการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3

การใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามการรับรู้ของนักเรียน

1. ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้ใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนมาก ที่สุด จำนวน 3 วิธี โดยเรียงลำดับตามค่าร้อยละของจำนวนนักเรียนจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ และการสอนโดยใช้เพื่อน ช่วยสอน

2. ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้ใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนน้อย ที่สุด จำนวน 3 วิธี โดยเรียงลำดับตามค่าร้อยละของจำนวนนักเรียนจากต่ำไปหาสูง ได้แก่ การสอนโดยใช้เครื่องช่วยสอน การสอนแบบจุดภาค และการสอนเป็นคณะ

ตอนที่ 4

การส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาได้มีการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และเมื่อพิจารณาการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในแต่ละด้านพบว่า

1. ด้านการวางแผนเพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ
2. ด้านการจัดองค์กรเพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ
3. ด้านการอำนวยความสะดวก-ประสานงานเพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 15 รายการ โดยเรียงลำดับความสำคัญของการปฏิบัติจากสูงไปหาค่า ได้แก่ "ตัดสินใจ ส่งการแก้ไขปัญหาล่วงได้ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน", "จัดห้องหรือสถานที่สำหรับบริการการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน", "ให้คำแนะนำและให้การช่วยเหลือครูในการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน", "สอบถามปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เพื่อหาทางแก้ไข", "ชี้แจงหน้าที่รับผิดชอบต่าง ๆ ให้บุคลากรภายในโรงเรียนได้รับทราบ ทั้งผู้มีหน้าที่บริการการใช้และผู้มีหน้าที่นำนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้", "จัดทำวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นและเป็นที่ต้องการในการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน", "จัดให้มีระบบควบคุม ติดตามผลการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ" เป็นต้น และผู้บริหารโรงเรียนได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย จำนวน 4 รายการ โดยเรียงลำดับความสำคัญของการปฏิบัติจากค่าไปหาสูง ได้แก่ "เชิญผู้เชี่ยวชาญทางค่านวัตกรรมการเรียนการสอนมาให้ความรู้แก่ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต", "จัดทำเอกสารเผยแพร่การใช้

นวัตกรรมการเรียนการสอนให้หน่วยงานอื่นได้รับทราบ", "นำครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเยี่ยมชมการเรียนการสอนของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน", และ "จัดทำคู่มือการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน"

4. คำนการสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 6 รายการ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติจากสูงไปหาค่า ได้แก่ "เปิดโอกาสให้ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้มีบทบาทเป็นผู้นำการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน", "ให้ความสนใจโดยการสอบถาม หรือให้ครูได้แสดงความคิดเห็นต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน", "สนับสนุนให้ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้มีโอกาสศึกษาหรือเข้ารับการอบรม เพื่อนำความรู้มาปรับปรุงการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนของตน", "เยี่ยมชมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตภายในโรงเรียน", "พิจารณาความดีความชอบของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จากความกระตือรือร้นและความเอาใจใส่ในการนำนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้", และ "ส่งครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่ใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนเข้ารับการคัดเลือกเป็นครูดีเด่น" และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 รายการ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติจากต่ำไปหาสูง ได้แก่ "เชิญเจ้าหน้าที่หรือคณะครูจากโรงเรียนอื่นมาเยี่ยมชมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต", และ "ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่นได้รับทราบถึงการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต"

5. คำนการประเมินผลเพื่อการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดมการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

1.1 ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนประเภท การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง การสอนเป็นรายบุคคล การสอนโดยใช้ชุดการสอน การสอนโดยใช้เพื่อนช่วยสอน การสอนแบบศูนย์การเรียน การสอนแบบโครงการ และการสอนแบบสืบสวนสอบสวน อยู่ในระดับขั้นประเมินค่า

การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง การสอนเป็นรายบุคคล การสอนโดยใช้ชุดการสอน การสอนโดยใช้เพื่อนช่วยสอน การสอนแบบศูนย์การเรียน การสอนแบบโครงการ และการสอนแบบสืบสวนสอบสวน ซึ่งครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีการยอมรับอยู่ในขั้นประเมินค่า อาจเนื่องมาจาก นวัตกรรมการเรียนการสอนเหล่านี้ไม่เหมาะสมในสภาพการณ์ปัจจุบันหรือมีปัจจัยซึ่งเป็นข้อจำกัดที่ทำให้ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไม่สามารถที่จะมีระดมการยอมรับอยู่ในขั้นที่สูงกว่านี้ได้ ปัจจัยซึ่งเป็นข้อจำกัดเหล่านั้นได้แก่ สถานภาพทางการเงินหรือทุนทรัพย์ของโรงเรียนที่ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตปฏิบัติงานอยู่นั้น มีสถานภาพทางการเงินอยู่ในเกณฑ์ต่ำและไม่สามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ ลักษณะค่านิยมของบุคลากรภายในโรงเรียน มีลักษณะเป็นพวกอนุรักษ์นิยมซึ่งไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง (สาส์ และเผ่าไทย ทองธิว, 2526) บุรินทร์ นุรัตน์ (2528) พบว่า สาเหตุที่ทำให้นวัตกรรมทางการศึกษาได้รับการยอมรับจากกลุ่มเป้าหมายอยู่ในระดับขั้นประเมินค่า คือ ขาดการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ขาดงบประมาณ ขาดแหล่งความรู้ที่จะค้นคว้าเพิ่มเติม มีความยุ่งยากในการนำมาทดลองใช้หรือนำมาใช้ ความไม่พร้อมของบุคลากร ทั้งในค่านักครู นักเรียน และความไม่พร้อมทางค่านอาคารสถานที่ ตลอดจนความไม่มั่นใจในนวัตกรรมว่าจะใช้ได้ผล ซึ่งสอดคล้องกับ วฐิ ฐกิตติกุล (2524) ที่พบว่า สาเหตุที่ครูไม่ใช้นวัตกรรมทางการศึกษา คือ การไม่ได้รับการสนับสนุนในค่านงบประมาณ โรงเรียนไม่มีนโยบายสนับสนุน โรงเรียนไม่มีความพร้อม นอกจากนี้ ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอาจเห็นว่า นวัตกรรมการเรียนการสอนทั้ง 8 วิธีนั้น มีความยุ่งยากลำบากต่อการนำไปทดลองใช้หรือไม่สามารถที่จะนำไปทดลองใช้ได้ และเมื่อ

นวัตกรรมการเรียนการสอนเหล่านั้นไม่ได้รับการนำไปทดลองใช้ ย่อมก่อให้เกิดความกลัวหรือกังวลว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อการจัดการจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หากนำไปใช้จัดการเรียนการสอนในสถานการณ์จริง และด้วยเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะเป็นสาเหตุที่ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตปฏิบัติได้เพียงแต่การทบทวนถึงผลดีผลเสียของการนำนวัตกรรมการเรียนการสอนทั้ง 8 วิธีมาใช้ ซึ่งการทบทวนหรือคำนึงถึงผลดี ผลเสียนี้เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงระดับการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนอยู่ในขั้นประเมินค่า

1.2 ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนประเภท การโต้วาทีธรรมะ การสอนแบบรอบรู้ การสอนเป็นคณะ การสอนแบบทักษะกระบวนการ การสอนโดยใช้เครื่องช่วยสอน และการสอนแบบจุลภาค อยู่ในระดับขั้นสนใจ

การโต้วาทีธรรมะ การสอนแบบรอบรู้ การสอนเป็นคณะ การสอนแบบทักษะกระบวนการ การสอนโดยใช้เครื่องช่วยสอน และการสอนแบบจุลภาค ซึ่งครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีการยอมรับอยู่ในระดับขั้นสนใจ เกี่ยวกับเรื่องนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าน่าจะพิจารณาได้เป็น 2 ประเด็น กล่าวคือ ในประเด็นแรกนั้น ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอาจมีความรู้สึกหรือเข้าใจว่า นวัตกรรมการเรียนการสอนทั้ง 6 วิธีนั้นสามารถก่อประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนการสอน แต่อ่านวยและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรต้องการ ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตจึงมีความสนใจ มีความกระตือรือร้นและพยายามที่จะแสวงหารายละเอียดต่างๆ ของนวัตกรรมการเรียนการสอนเหล่านั้น เพื่อนำมาปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของตน และในประเด็นที่สอง ก็คือ ถึงแม้ว่าครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตจะพยายามสืบหารายละเอียดของนวัตกรรมการเรียนการสอนก็ตาม แต่เนื่องจากความขาดแคลนแหล่งความรู้ ความขาดแคลนของเจ้าหน้าที่หรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านนวัตกรรมการเรียนการสอน การไม่ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากผู้บังคับบัญชา ความไม่สะดวกในการเดินทางไปศึกษารายละเอียดของนวัตกรรมการเรียนการสอน และความจำกัดในเรื่องของเวลาเป็นต้น สาเหตุเหล่านี้ทำให้ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไม่สามารถที่จะรับรู้หรือศึกษารายละเอียดของนวัตกรรมการเรียนการสอน เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการยอมรับให้อยู่ในระดับสูงกว่านี้ได้ ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตจึงมีการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนทั้ง 6 วิธี ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น อยู่ในระดับขั้นสนใจ

1.3 ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนประเภท การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ อยู่ในระดั้มชั้นการทดลองใช้ การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ ซึ่งครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีการยอมรับอยู่ในระดั้มชั้นการทดลองใช้ อาจเนื่องมาจาก ในการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตนั้น มีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รู้จักธรรมชาติ ที่อยู่แวดล้อม รู้จักสังคมและเทคโนโลยีต่าง ๆ มองเห็นความสัมพันธ์ เชื่อมโยงระหว่างตนเองและสรรพสิ่งที่อยู่รายล้อม มีความคิดสติปัญญา สามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี ซึ่งความมุ่งหวังดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับประโยชน์ของการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ ที่ รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์ และคณะ (2526) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจพฤติกรรมต่าง ๆ เข้าใจถึงสาเหตุที่ทำให้มนุษย์ต้องแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา ทำให้เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น รู้จักการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถปฏิบัติตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นการฝึกฝน การแก้ปัญหา ไหวพริบในการแก้ปัญหาตลอดจนการตัดสินใจ นอกจากนี้การสอนโดยใช้บทบาทสมมติยังช่วยให้นักเรียนสนุกสนาน ได้แสดงออก เป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อันดี นักเรียนเกิดความเพลิดเพลินและสามารถจดจำเนื้อหาสาระได้นาน ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การสอนโดยใช้บทบาทสมมติจึงนับได้ว่า สอดคล้องและก่อประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมีความเห็นว่า การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ คอบสนองต่อการจัดการเรียนการสอนได้มากกว่า มีประโยชน์มากกว่าวิธีสอนที่เคยปฏิบัติ มีความสะดวกต่อการนำไปทดลองใช้ สามารถนำไปทดลองใช้ได้ซึ่งจะเป็นการช่วยลด ความรู้สึกเสี่ยงต่อการเสียหายหรือกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ในระบบการเรียน การสอน ดังที่ โรเจอร์ และชูเมคเกอร์ (Rogers and Shoemaker, 1971 อ้างถึงใน ผุสดี ทรัพย์สาร, 2527) กล่าวว่า นวัตกรรมที่มีความได้เปรียบเชิงเทียบ (Relative Advantage) ซึ่งหมายถึง นวัตกรรมที่กลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกดีกว่าคือว่า ก่อประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนการสอนมากกว่านวัตกรรมอื่น ๆ และนวัตกรรมที่กลุ่มเป้าหมายสามารถนำไปทดลองใช้ (Trialability) ในปริมาณที่จำกัดหรือสามารถนำไปทดลองใช้เป็นบางส่วนได้ ย่อมจะได้รับการยอมรับอยู่ในระดั้มสูงกว่านวัตกรรมที่มีคุณลักษณะตรงกันข้าม และจากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ครู

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนประเภท การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ อยู่ในระดัขัฒนาการทดลองใช้

2. เนื้อหากรุ่สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งครูกรุ่สร้างเสริมประสบการณ์ ชีวิตได้นำมาสอนเพื่อการทดลองใช้วัตกรรมการเรียนการสอน

2.1 เนื้อหากรุ่สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งครูกรุ่สร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตได้นำมาสอนเพื่อการทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนมากที่สุดคือ เนื้อหาในหมวด"สิ่งที่มีชีวิต"

การที่ครูกรุ่สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้นำเอาเนื้อหาหมวด สิ่งที่มีชีวิตมาสอนเพื่อการทดลองใช้วัตกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด อาจเนื่องมาจาก เนื้อหาในหมวดนี้เป็นเนื้อหาอันกัับแรกของกรุ่สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในทุกระดัขัฒน และเป็นเนื้อหาที่มีอยู่ในกรุ่สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ทั้งแต่ระดัขัฒนประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดัขัฒนประถมศึกษาปีที่ 6 กัังนั้นครูกรุ่สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ไม่ว่าจะทำการ สอนอยู่ในระดัขัฒนใด ๆ ก็ตาม ย่อมจะต้องทำการสอนเนื้อหาในหมวดนี้ โอกาสที่เนื้อหา สิ่งที่มีชีวิตจะได้รับการนำมาสอนโดยการทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนย่อมมีมาก กว่าเนื้อหาในหมวดอื่น ๆ และเมื่อได้เริ่มทำการเรียนการสอน ครูกรุ่สร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตอาจมีความต้องการนำนวัตกรรมการเรียนการสอนบางประเภทมาใช้ใน การจัดการเรียนการสอน ในขณะที่เดียวกันก็เกิดความกังวลเกรงว่าหากนำมาใช้ใน สถานการณ์การสอนจริง อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อการเรียนการสอนได้ แนวทาง ที่จะทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพของนวัตกรรมการเรียนการสอนบางอย่างก่อนที่จะนำไป ใช้จริงได้นั้นก็คือ การทดลองใช้ ประกอบกับเนื้อหาหมวดสิ่งที่มีชีวิต มีความเหมาะสม หรือสามารถปรับเนื้อหาให้เข้ากับการทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนได้หลาย ประเภท นอกจากนี้การนำเนื้อหาหมวดสิ่งที่มีชีวิตมาสอนโดยการทดลองใช้ ยังทำให้ครู กรุ่สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตทราบถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่ต้องแก้ไขปรับปรุง และ เป็นการช่วยลดหรือขจัดความเสียหาย อันอาจเกิดขึ้นในการใช้นวัตกรรมการเรียน การสอนกับเนื้อหาในหมวดอื่น ๆ ต่อไป ด้วยเหตุนี้สิ่งที่มีชีวิตจึงเป็นเนื้อหาที่ครูกรุ่ สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้นำมาสอนโดยการทดลองใช้วัตกรรมการเรียนการสอน มากที่สุด

2.2 เนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้นำมาสอนเพื่อการทดลองใช้วัตรกรรมการเรียนรู้การสอนน้อยที่สุดคือ เนื้อหาในหมวด "การสื่อสารและการคมนาคม"

การที่ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้นำเอาเนื้อหาหมวดการสื่อสารและการคมนาคมมาสอนเพื่อการทดลองใช้วัตรกรรมการเรียนรู้การสอนน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจากเนื้อหาในหมวดนี้เป็นเนื้อหาที่มีอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 เท่านั้น ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอาจจะมีความรู้สึกว่าเนื้อหาหมวดการสื่อสารและการคมนาคมมีปริมาณค่อนข้างมาก เป็นเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนดรายละเอียดให้นักเรียนต้องเรียนรู้มากเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับ เจริญเกียรติ ภูสกุล (2531) ที่พบว่าประวัติการเดินทางสู่อวกาศ ซึ่งอยู่ในหมวดการสื่อสารและการคมนาคม เป็นหมวดที่มีเนื้อหา มากเกินไป ประกอบกับเนื้อหาในหมวดนี้เป็นเนื้อหาที่อยู่ในอันกัมท้าย ๆ ของโครงการสอน และครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอาจจะมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา ไม่สะดวกต่อการปรับหรือตัดทอนเนื้อหา ตลอดจนความไม่เหมาะสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ในการนำเนื้อหาหมวดนี้มาสอนโดยการทดลองใช้วัตรกรรมการเรียนรู้การสอนประเภทต่าง ๆ ได้มากนัก เช่น ความสลับซับซ้อนของเนื้อหา ไม่มีสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น จึงทำให้เนื้อหา การสื่อสารและการคมนาคม ได้รับการนำมาสอนโดยการทดลองใช้วัตรกรรมการเรียนรู้การสอนน้อยที่สุด

3. เนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตซึ่งครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้นำมาสอนโดยการใช้นวัตรกรรมการเรียนรู้การสอน

3.1 เนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้นำมาสอนโดยการใช้นวัตรกรรมการเรียนรู้การสอนมากที่สุดคือ เนื้อหาเกี่ยวกับ "สิ่งที่มีชีวิต"

การที่ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้นำเอาเนื้อหาหมวดสิ่งที่มีชีวิตมาสอนโดยการใช้นวัตรกรรมการเรียนรู้การสอนมากที่สุด อาจเนื่องมาจากเนื้อหาในหมวดนี้เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนมากที่สุด เป็นความจำเป็นพื้นฐานที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ ต้องเข้าใจ ซึ่งลักษณะเนื้อหาดังกล่าวสอดคล้องกับ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2532) ที่ได้กล่าวไว้ว่า เป็นเนื้อหาที่เกิดขึ้นโดยตรงจากสภาพปัญหาและความต้องการของชีวิต ซึ่งเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดของร่างกาย การปฏิบัติตนให้มีสุขภาพอนามัย

ที่ดี ทั้งทางร่างกายและจิตใจ รู้จักบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ รวมถึงการป้องกันโรคต่าง ๆ ทั้งในค่านส่วนตัวและชุมชน และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายข้อที่ 1 ของหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ที่ให้ไว้ว่า "เพื่อให้ชีวิตอยู่รอด มุ่งสอนให้เด็กรู้จักรักษาอนามัยส่วนบุคคล เข้าใจถึงวิธีปฏิบัติตนให้มีพลานามัยสมบูรณ์" (กรมวิชาการ, 2520) ดังนั้นจึงนับได้ว่าเนื้อหาในหมวดนี้มีความสำคัญมากที่สุดต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ จึงจำเป็นที่ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จะต้องดำเนินการเพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ วิธีการที่จะทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะดังกล่าวได้นั้นก็คือ การนำนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้ และผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ก็เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้นำเนื้อหาในหมวดสิ่งที่มีชีวิตมาสอนโดยการทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด ซึ่งผลจากการทดลองนี้อาจทำให้ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเห็นว่า เนื้อหาที่มีความเหมาะสม และเอื้ออำนวยต่อการนำไปสอนกับนวัตกรรมการเรียนการสอนได้หลายประเภทและมีประสิทธิภาพเป็นที่น่าพอใจ เป็นเหตุให้ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตนำเนื้อหาในหมวดสิ่งที่มีชีวิตมาสอนโดยการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด

3.2 เนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้นำมาสอนโดยการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนน้อยที่สุดคือเนื้อหาหมวด "การเมืองและการปกครอง"

การที่ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้นำเอาเนื้อหาหมวดการเมืองและการปกครองมาสอนโดยการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจาก ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเห็นว่า เนื้อหาในหมวดนี้เป็นเนื้อหาที่ยากต่อการปรับเพื่อนำมาสอนโดยการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ ได้ หรือถ้านำมาสอนได้ก็มีความเหมาะสมกับนวัตกรรมการเรียนการสอนเพียงบางชนิดเท่านั้น นอกจากนี้ผู้วิจัยคิดว่าอาจมีสาเหตุอื่น ๆ อีก เช่น ความขาดแคลนสื่อที่จำเป็น อันจะต้อนนำมาประกอบในนวัตกรรมบางอย่าง ฐานะทางเศรษฐกิจของโรงเรียนที่ไม่อาจสนับสนุนได้ ปริมาณของเนื้อหากับความจำกัดเรื่องเวลา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้เนื้อหาหมวดการเมืองและการปกครองถูกนำมาสอนกับการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนน้อยที่สุด

4. ความแตกต่างของระดับการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่เป็นเพศชาย และเพศหญิง

ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่เป็นชายและหญิง มีการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอน ประเภทการสอนเป็นรายบุคคล การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง การสอนแบบทักษะกระบวนการ การสอนโดยใช้ชุดการสอน และการสอนเป็นคณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และมีการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอน ประเภทการสอนโดยใช้เพื่อนช่วยสอน การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ และการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ได้ตั้งไว้ และยังพบว่าค่าเฉลี่ยของการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนประเภทที่แตกต่างกันของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่เป็นเพศหญิง สูงกว่าค่าเฉลี่ยของการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่เป็นเพศชาย

5. ความแตกต่างของระดับการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนประเภทการสอนแบบสืบสวนสอบสวน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ได้ตั้งไว้ และยังพบว่าค่าเฉลี่ยของการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนประเภทที่แตกต่างกันของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป สูงกว่าค่าเฉลี่ยของการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

6. ความแตกต่างของระดับการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย และที่มีประสบการณ์ในการสอนมาก

ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยและที่มีประสบการณ์ในการสอนมาก มีการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนประเภทการสอน

แบบจุลภาค การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ และการสอนแบบทักษะกระบวนการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 3 ที่ได้ตั้งไว้ และยังพบว่า ค่าเฉลี่ยของการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนประเภทที่แตกต่างกันของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีประสบการณ์ในการสอนมาก สูงกว่าค่าเฉลี่ยของการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย

7. การใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามการรับรู้ของนักเรียน

7.1 นักเรียนเห็นว่านวัตกรรมการเรียนการสอนที่ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้ใช้มากที่สุด ได้แก่ การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ และการสอนโดยใช้เพื่อนช่วยสอน

การที่ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ใคนำนวัตกรรมการเรียนการสอนประเภท การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ และการสอนโดยใช้เพื่อนช่วยสอน มาใช้มากที่สุด อาจเนื่องมาจาก นวัตกรรมการเรียนการสอนทั้ง 3 วิธีนั้น มีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน สามารถแก้ปัญหาคุณภาพของการเรียนการสอน มีความสอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา ช่วยให้บริการวิชาการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักเรียนมีการเรียนรู้ที่ดีขึ้น มีความเหมาะสมหรือสามารถผสมกลมกลืนกับสภาพปัจจุบันภายในโรงเรียนและท้องถิ่นนั้น ๆ ไม่ขัดต่อค่านิยม ความเชื่อ และประสบการณ์เดิมของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีความสะดวกในการใช้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ สามารถนำไปทดลองใช้เพื่อพิสูจน์ถึงประสิทธิภาพได้ และสามารถรับทราบผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้อย่างชัดเจน (Rogers and Shoemaker, 1971 อ้างถึงใน สำลี และ เฒ่าไทย ทองธิว, 2526) นอกจากนี้ การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ และการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ ซึ่งเป็นนวัตกรรมการเรียนการสอน 2 ใน 3 วิธี ที่ใ้กล่าวมานั้น ยังได้รับการเสนอไว้ในแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางให้ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้นำไปปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การเผยแพร่ในลักษณะนี้เป็นการเผยแพร่มาจากหน่วยงานที่อยู่เบื้องบน ซึ่งสอดคล้องกับ โรเจอร์ และ ชูเมคเกอร์ (Rogers and Shoemaker , 1971 อ้างถึงใน อุไร ถาวรงามยิ่งสกุล, 2528) ที่กล่าวไว้ว่า บุคคล

จะยอมรับนวัตกรรมหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับการทัศนคติยอมรับของผู้ที่มีอำนาจสูงกว่า และ ถ้านวัตกรรมนั้นได้รับการสนับสนุนหรือการเผยแพร่มาจากหน่วยเหนือ ก็จะได้รับ การยอมรับจากกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะเป็น สาเหตุที่ทำให้ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ให้นำการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ การ สอนโดยใช้บทบาทสมมติ และการสอนโดยใช้เพื่อนช่วยสอน มาใช้ในการจัดการเรียน การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากที่สุด

7.2 นักเรียนเห็นว่านวัตกรรมการเรียนการสอนที่ครูกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตได้ใช้น้อยที่สุด ได้แก่ การสอนโดยใช้เครื่องช่วยสอน การสอนแบบ จุลภาค และการสอนเป็นคณะ

ถึงแม้ว่าการสอนโดยใช้เครื่องช่วยสอน การสอนแบบจุลภาค และ การสอนเป็นคณะ จะก่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนก็ตาม แต่เมื่อพิจารณา องค์ประกอบต่าง ๆ แล้วจะเห็นว่า มีหลายสาเหตุที่ทำให้นวัตกรรมการเรียนการสอนทั้ง 3 วิธี ได้รับการนำไปใช้จากครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตน้อยที่สุด ซึ่งอาจจะเป็น เพราะหา ฐานะทางเศรษฐกิจของโรงเรียนไม่ค้ำนัก ไม่มีทุนทรัพย์มากพอที่จะสนับสนุนการ ใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนเหล่านี้ได้ ดังที่ สาลี และ เผ่าไทย ทองชิว (2526) กล่าวว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของโรงเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ที่มีผลต่อการ เผยแพร่นวัตกรรมไปสู่กลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้คุณสมบัติหรือคุณลักษณะของนวัตกรรมก็มี ผลต่อการยอมรับ เกี่ยวกับเรื่องนี้ ไมล์ (Mile, 1964 อ้างถึงใน สาลี และ เผ่าไทย ทองชิว, 2526) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของนวัตกรรมอันมีผลต่อการยอมรับว่า นวัตกรรม ที่มีราคาแพง การบำรุงรักษาลำบาก ต้องมีค่าใช้จ่ายหรือมีวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง มีความยุ่งยากในการใช้ ต้องใช้เวลาศึกษา ฝึกฝน และอาจก่อให้เกิดการกระทบ กระเทือนต่อโครงสร้างของระบบโรงเรียนได้ นวัตกรรมลักษณะนี้จะได้รับการยอมรับยาก ขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ โรเจอร์ และ ชูเมคเกอร์ (Rogers and Shoemaker, 1971 อ้างถึงใน ผุสดี ทรัพย์สาร, 2527) ที่ได้กล่าวว่า นวัตกรรมที่มีความซับซ้อนหรือมีความ ยุ่งยาก (Complexity) ความสับสนหรือความรู้สึกของกลุ่มเป้าหมายในการที่จะเข้าใจ หรือนำไปใช้ มักจะได้รับการยอมรับน้อยลง นอกจากนี้ สภาพปัญหาบางอย่างภายใน โรงเรียนจะเป็นอุปสรรคต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน เช่น จำนวนครูผู้สอนมี ไม่เพียงพอ ไม่มีเวลาจัดทำ ไม่มีความสามารถในการใช้ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียน

การสอนที่จำเป็นต้องใช้ประกอบการนำนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้ เป็นต้น และ
 ภัยเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จึงทำให้การสอนโดยใช้เครื่องช่วยสอน การสอนแบบจุดภาค
 และการสอนเป็นคณะ ใ้รับการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจากครูกลุ่มสร้างเสริม
 ประสบการณ์ชีวิตน้อยที่สุด

8. การส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริม
 ประสบการณ์ชีวิต ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ได้มีการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้
 นวัตกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต อยู่ในระดับปานกลางทุก
 ด้าน และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า

8.1 การวางแผนเพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน
 ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
 ทุกข้อ โดยที่รายการ "ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์
 ชีวิต" มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 3.28 และรายการ "กำหนดงบประมาณ ค่าใช้จ่ายและแหล่ง
 ที่มาของงบประมาณสำหรับการนำนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้" มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
 คือ 2.72

ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการปฏิบัติด้านการวางแผนเพื่อส่งเสริม
 การใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง
 ทุกข้อ โดยที่รายการ "ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริม
 ประสบการณ์ชีวิต" มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในการปฏิบัติงานหรือกิจกรรม
 ใด ๆ ก็ตาม สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่นักบริหารจะต้องปฏิบัติก็คือ การวางแผน ไชยยศ
 เรื่องสุวรรณ (2526) ได้กล่าวว่า การบริหารงานที่ดีจะเริ่มต้นที่การวางแผน และการ
 วางแผนก็มีขั้นตอนสำคัญอันจะขาดไม่ได้ก็คือ การสำรวจปัญหา เพราะการสำรวจปัญหา
 และความต้องการต่าง ๆ จะเป็นการหาข้อมูลเพื่อเป็นหลักฐานประกอบ หรือเป็นเหตุผล
 ในการวางแผน ทำให้ทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดจุดมุ่งหมาย
 ของแผนงานได้อย่างชัดเจน และส่งผลให้การวางแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น
 การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตจึงเป็นสิ่งที่
 จำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ตระหนักถึง และจากการวิจัยครั้งนี้พบว่าค่าเฉลี่ยของการ
 ปฏิบัติสูงสุด ส่งผลให้การวางแผนเพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนใน

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมีทิศทางที่แน่นอนถูกต้องชัดเจน

ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการปฏิบัติค่านการวางแผนเพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยที่รายการ "กำหนดงบประมาณค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มาของงบประมาณสำหรับการนำนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้" มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดสรรงบประมาณเพื่อกำหนดดำเนินการจัดการศึกษาในเขตการศึกษา 11 ได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณในระดับต่ำ คือ 358-857 บาท ต่อนักเรียน 1 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.) ซึ่งเป็นปัญหาต่อการจัดการศึกษา และส่งผลกระทบต่อการใช้ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ วิพล นาคพันธ์ (2528) และ สมบัติ พักฉิม (2526) ที่พบว่า ปัญหาค่านงบประมาณเป็นปัญหาหนึ่งในการวางแผน ซึ่งได้แก่การขาดงบประมาณในการดำเนินการ งบประมาณที่ได้รับไม่พอเพียง ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2526) กล่าวว่า การจัดสรรงบประมาณเพื่อบริการการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษาระดับต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย วิทยาลัยการ กะทรวง ฯลฯ นั้น ยังไม่มีระบบการจัดที่ชัดเจน ส่วนใหญ่จะพิจารณาจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็น ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีการจัดสรรงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการดำเนินการเรียนการสอนภายในโรงเรียน งบประมาณเหล่านั้นอาจถูกนำไปใช้เกี่ยวกับงานค่านอาคารสถานที่ งานค่านธุรการ หรือค่านสาธารณูปโภคภายในโรงเรียน ซึ่งมีความสำคัญกว่า และการกำหนดงบประมาณค่าใช้จ่ายสำหรับการนำนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้ ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญต่ำกว่างานค่านอื่น ๆ

8.2 การจัดองค์กรเพื่อการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยที่รายการ "กำหนดหน้าที่และมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบ" มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 3.41 และรายการ "กำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อรับผิดชอบในการนำนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้" มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ 3.15

ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการปฏิบัติค่านการจัดองค์กรเพื่อการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยที่รายการ "กำหนดหน้าที่และมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบ" มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้ให้ความสำคัญต่อการกำหนดขอบข่าย

หน้าที่ค่อนข้างสูง เพราะหน้าที่จะเป็นแนวทางที่ทำให้ผู้รับผิดชอบได้รับทราบและสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้ภายในโรงเรียน หากผู้บริหารโรงเรียนไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนแล้ว ผู้รับผิดชอบย่อมเกิดความลำบากต่อการปฏิบัติ และนำไปสู่ความสูญเปล่าในการนำนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้

ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการปฏิบัติค้ำจุนการจัดองค์กรเพื่อการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยที่รายการ "กำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อรับผิดชอบในการนำนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้" มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูในโรงเรียนประถมศึกษาต้องรับผิดชอบงานในหน้าที่ต่าง ๆ หลายอย่าง ทั้งในงานการสอน งานธุรการ งานความสัมพันธ์กับชุมชน และงานพิเศษอื่น ๆ ตามวาระและโอกาส สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) พบว่า ในเขตการศึกษา 11 มีจำนวนนักเรียนต่อครู 1 คน สูงถึง 24-30 คน และจำนวนครูต่อ 1 โรงเรียน มีเพียง 7-9 คน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ ทำให้ครูแต่ละคนต้องปฏิบัติหน้าที่หลาย ๆ อย่าง เกี่ยวกับเรื่องนี้ผู้บริหารโรงเรียนอาจมีความเห็นว่า ในการนำนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตนั้น ควรให้ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตทำหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบเอง ผู้บริหารโรงเรียนจึงไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อรับผิดชอบในการนำนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้

8.3 การอำนวยความสะดวก-ประสานงาน เพื่อการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 3.29 คือรายการ "ตัดสินใจสั่งการแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงได้ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน" และที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ 1.74 เกี่ยวกับรายการ "เชิญผู้เชี่ยวชาญทางค่านวัตกรรมการเรียนการสอนมาให้ความรู้แก่ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต"

ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการปฏิบัติค้ำจุนการอำนวยความสะดวก-ประสานงานเพื่อการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับรายการ "ตัดสินใจสั่งการแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงได้ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน" อยู่ในระดับปานกลางและพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด ผลการวิจัย

นี้สอดคล้องกับ กรอสส์ (Gross, 1964) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องคำนึงงานให้ทันต่อเหตุการณ์ โดยการตัดสินใจสั่งการ ทั้งในตำแหน่งเฉพาะอย่างและงานทั่ว ๆ ไป เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่นและบรรลุเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ ในกรณีการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนนี้ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องแสดงบทบาทของความเป็นนักบริหารที่มีประสิทธิภาพ โดยการเข้ามามีส่วนร่วมหรือเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาในการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน และสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และความสามารถในการตัดสินใจสั่งการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องอาศัยประสบการณ์จากการปฏิบัติหน้าที่การงานที่ผ่านมา ประสบการณ์ที่ได้รับจะเป็นข้อมูลหรือแนวทางที่ผู้บริหารโรงเรียนจะใช้พิจารณาตัดสินใจสั่งการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ความฉลาดและมีปฏิภาณไหวพริบ รวมทั้งระดับการศึกษา ก็เป็นปัจจัยส่งเสริมที่สำคัญประการหนึ่งด้วย และจากผลการวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับในครั้งนี้ได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี และมีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป ด้วยความรู้ที่ได้จากการศึกษาในสถาบันการศึกษาหรือประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และควมมีปฏิภาณไหวพริบ เป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถตัดสินใจสั่งการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงได้

ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการปฏิบัติด้านการอ่านนวยการ-ประสานงานเพื่อการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับรายการ "เชิญผู้เชี่ยวชาญทางนวัตกรรมการเรียนการสอนมาให้ความรู้แก่ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต" อยู่ในระดัมน้อยและพบว่ามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ความจำกัดของงบประมาณหรือทุนทรัพย์ที่จะเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการเชิญเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้แก่ครู สภาพพื้นที่หรือการคมนาคมไม่สะดวกต่อการเดินทางของเจ้าหน้าที่หรือผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารโรงเรียนอาจเห็นว่าลตที่ได้รับไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่เสียไป และมีวิธีอื่นที่คิดว่า ประหยัดกว่า ซึ่งสามารถทำให้ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้รับความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนการสอน เช่นการจัดส่งครูเข้ารับการฝึกอบรมจัดทำตำรา เอกสาร วารสารต่าง ๆ เกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนการสอนมาให้ครูศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการที่จะทำให้ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้เรียนรู้และรู้จักนวัตกรรมการด้วยตนเอง (อธิณัฐ

พรหมศิริ, 2528) ทำให้ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมีโอกาสที่จะศึกษาค้นคว้า
ได้รับการเรียนรู้ตามความสามารถ และทำความเข้าใจในวัตรกรรมการเรียนการสอน
ต่าง ๆ ใฝ่ตามความสนใจของตนเอง ค่ายเหตุนี้ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีการปฏิบัติ
เกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่ในระคน้อย

8.4 การสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อการส่งเสริมการใช้วัตรกรรมการ
เรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการปฏิบัติอยู่
ในระคนปานกลางและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 3.32 เกี่ยวกับรายการ "เปิดโอกาสให้ครู
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้มีบทบาทเป็นผู้นำการใช้วัตรกรรมการเรียนการสอน"
และที่มีการปฏิบัติอยู่ในระคน้อยและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ 1.79 เกี่ยวกับรายการ "เชิญ
เจ้าหน้าที่หรือคณะครูจากโรงเรียนอื่นมาเยี่ยมชมการใช้วัตรกรรมการเรียนการสอนของ
ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต"

ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการปฏิบัติด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ
เพื่อการส่งเสริมการใช้วัตรกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
เกี่ยวกับรายการ "เปิดโอกาสให้ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้มีบทบาทเป็นผู้นำ
การใช้วัตรกรรมการเรียนการสอน" อยู่ในระคนปานกลางและพบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผล
การวิจัยนี้สอดคล้องกับ วิลเลียมส์ (Williams, 1964) ที่กล่าวว่า การได้รับการ
ยกย่องจากบุคคลอื่น การยอมรับจากผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างาน สามารถบ่งบอกถึง
ลักษณะของ "ขวัญดี" อันเป็นแรงจูงใจให้บุคคลมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่
มาสโลว์ (Maslow, 1970) ได้กล่าวถึงความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ประการหนึ่ง
ว่า มนุษย์มีความต้องการความภาคภูมิใจในตนเอง (Ego Needs) คือต้องการการยอมรับ
นับถือ การยกย่องสรรเสริญจากผู้อื่น ต้องการที่จะมีส่วนร่วมหรือมีบทบาทเพื่อให้สังคม
ยอมรับ ดังนั้นการที่ผู้บริหารโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์
ชีวิต ได้มีบทบาทเป็นผู้นำการใช้วัตรกรรมการเรียนการสอน จึงเป็นการสร้างขวัญและ
กำลังใจให้กับครูโดยตรง ซึ่งจะทำให้ครูมีความรู้สึกภาคภูมิใจ มีความเชื่อมั่นเห็นความ
สำคัญของตนเอง มีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด เพื่อไปให้ถึงจุดหมาย
ปลายทางที่วางไว้

ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการปฏิบัติด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ
เพื่อการส่งเสริมการใช้วัตรกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เกี่ยวกับรายการ "เชิญเจ้าหน้าที่หรือคณะครูจากโรงเรียนอื่นมาเยี่ยมชมการใช้วัตกรรมการเรียนการสอนของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต" อยู่ในระคน้อยและพบว่ามีความเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่ครูนั้น มีมากมายหลายวิธีการ และแต่ละวิธีก็มีข้อจำกัดแตกต่างกันไป เช่น ความจำกัดในเรื่องของงบประมาณ ความจำกัดในเรื่องของความสะดวก หรือความจำกัดในเรื่องของเวลา เป็นต้น พันธ์ หันนาคินทร์ (2513) ได้กล่าวว่า การสร้างขวัญและกำลังใจนั้น ผู้บริหารโรงเรียนสามารถสร้างขึ้นโดยการจัดให้ครูพึงพอใจในงานที่ทำ (Job Satisfaction) คือการทำให้ครูมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน การช่วยเหลือครูให้บรรลุถึงความสัมฤทธิ์ผลตามความสามารถของแต่ละคน การให้การยอมรับยกย่องสรรเสริญต่อผู้ใฝ่บังคับบัญชา ทำให้ครูมีความรู้สึกว่าผู้บังคับบัญชาเป็นส่วนหนึ่งของคณะครู การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ ครอบครัว และหน้าที่การงาน นอกจากนี้ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ก็มีอิทธิพลต่อการสร้างขวัญและกำลังใจ กล่าวคือ ทำให้ผู้ใฝ่บังคับบัญชาเชื่อถือในความสามารถในด้านการบริหาร ผู้บริหารจะต้องแสดงเป็นแบบอย่างถึงการเป็นผู้มีน้ำใจในการทำงาน และต้องถือว่าตนเองมีทั้งความรับผิดชอบและชอบในการบริหารงานด้วย และการสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อการส่งเสริมการใช้วัตกรรมการเรียนการสอนโดยการ "เชิญเจ้าหน้าที่หรือคณะครูจากโรงเรียนอื่นมาเยี่ยมชมการใช้วัตกรรมการเรียนการสอนของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต" อาจมีความสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและเสียเวลามากเกินไป ไม่มีความสะดวกในการเดินทาง ผู้บริหารโรงเรียนจึงได้มีการปฏิบัติการสร้างขวัญและกำลังใจวิธีอื่น ๆ ที่สะดวกกว่า ประหยัดกว่า และมีข้อจำกัดน้อยที่สุดแทน เช่น เยี่ยมชมการใช้วัตกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง จัดทำเอกสารเผยแพร่แก่การใช้วัตกรรมการเรียนการสอนภายในโรงเรียน พิจารณาความดีความชอบ เปิดโอกาสให้ครูเข้ารับการอบรมหรือศึกษาเพิ่มเติม ให้ความสนใจโดยการสอบถามครู แสดงความคิดเห็นต่อการใช้วัตกรรมการเรียนการสอน เป็นต้น

6.5 การประเมินผลเพื่อการส่งเสริมการใช้วัตกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยที่รายการ "นำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องและสร้างสรรค์ในส่วนที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น" มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.12 และรายการ

"ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ วิธี เพื่อความสมบูรณ์ถูกต้องของผลที่ประเมินออกมาได้" มีค่าเฉลี่ยค่าสุดคือ 2.74

ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการปฏิบัติค่านการประเมินผล เพื่อการส่งเสริมการใช้วัตรกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เกี่ยวกับรายการ "นำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องและสร้างสรรค์ในส่วนที่ดีอยู่แล้วให้ดีขึ้น" อยู่ในระดับปานกลางและพบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญของการนำผลการประเมินที่ได้รับไปเป็นข้อมูลหรือแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานค่านการส่งเสริมการใช้วัตรกรรมการเรียนการสอน เพราะถึงแม้ว่าการวัดหรือการประเมินผลจะใช้การรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ วิธี และประเมินผลในทุก ๆ ค่านอย่างครอบคลุมทุกชั้นตอน ตามจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ก็ตาม แต่ถ้าหากไม่นำผลที่ได้จากการประเมินนั้นไปปรับปรุงแก้ไข หรือหาสาเหตุที่ไว้รับกับสถานการณ์การปฏิบัติงานในอนาคตแล้ว การประเมินผลย่อมไม่ก่อประโยชน์แต่อย่างใด ดังนั้นการนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาแก้ไขในส่วนบกพร่องและสร้างสรรค์ในส่วนที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น จึงถือได้ว่าเป็นขั้นตอนสำคัญประการหนึ่งที่จะขาดเสียมิได้

ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการปฏิบัติค่านการประเมินผล เพื่อการส่งเสริมการใช้วัตรกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เกี่ยวกับรายการ "ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ วิธี เพื่อความสมบูรณ์ถูกต้องของผลที่ประเมินออกมาได้" อยู่ในระดับปานกลางและพบว่ามีค่าเฉลี่ยค่าสุด เกี่ยวกับเรื่องนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีหลายวิธี เช่น การสอบถาม การทดสอบ การสัมภาษณ์ การสังเกต หรือแม้กระทั่งการตรวจผลงาน ซึ่งวิธีการเหล่านี้ก็มีความเหมาะสมแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะวัด ประการสำคัญที่สุดก็คือจะต้องใช้การวัดหรือการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ไว้วางไว้ และการที่ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้มีค่าเฉลี่ยค่าสุดอาจเนื่องมาจากมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสมกับสิ่งที่จะวัดไม่มากนัก ประกอบกับมีความจำกัดในเรื่องต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เช่น กำลังบุคลากร ความรู้ความสามารถในการวัดผลประเมินผล เวลา งบประมาณ และความสะดวกในการใช้ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนไม่สามารถใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ วิธีได้

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับขั้นประเมินค่าเป็นส่วนใหญ่ นักเรียนเห็นว่าครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้ใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนประเภท การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ และการสอนโดยใช้เพื่อนช่วยสอน มากที่สุด และเห็นว่าครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้ใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนประเภท การสอนโดยใช้เครื่องช่วยสอน การสอนแบบจุลภาค และการสอนเป็นคณะ น้อยที่สุด ส่วนการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และเมื่อพิจารณาผลการวิจัยในภาพรวมทั้งหมดจะเห็นได้ว่า ระดับการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต การใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามการรับรู้ของนักเรียน ตลอดจนระดับการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยเหล่านี้จะเกิดประโยชน์สูงสุด ก็ต่อเมื่อได้มีการนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการวางแผนเผยแพร่แก่นวัตกรรมการเรียนการสอนแก่ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เพื่อที่จะได้รับทราบเกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนการสอน มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการของนวัตกรรมการเรียนการสอนแต่ละวิธี และสามารถนำไปทดลองใช้เพื่อให้เกิดการยอมรับ และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งการเผยแพร่อาจจัดในรูปแบบของการอบรม การสาธิต การประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือการสัมมนาสั้น ๆ เป็นระยะ ๆ และควรมีการติดตามผลด้วย

2. ควรมีการจัดอบรมแก่ผู้บริหารโรงเรียนหรือบุคคลที่จะเข้าสู่สายผู้บริหารโรงเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนการสอน สามารถจัดบรรยายภาคีให้ออกการนำนวัตกรรมไปใช้ ด้วยการสนับสนุนด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ หรือ

งบประมาณ เป็นต้น เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับครูได้ และสามารถปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการเผยแพร่และสนับสนุนในการนำนวัตกรรมการเรียนการสอนไปใช้ ตลอดจนการติดตามผลเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

4. ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ สัมมนาศึกษานิเทศก์ให้มีความรู้ความเข้าใจในนวัตกรรมการเรียนการสอน สามารถนำไปแนะนำ สาธิต และใช้เป็นแบบอย่างแก่ครูได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยโดยการขยายขอบเขตของกลุ่มประชากร ซึ่งอาจเป็นครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตทั้งประเทศหรือในเขตการศึกษาอื่น ๆ บ้าง เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษาในภาพรวม

2. ควรมีการวิจัยถึงลักษณะของนวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีผลต่อการยอมรับ เช่น ความเป็นไปได้เปรียบเทียบ ความเข้ากันได้หรือไปด้วยกันได้ ความซับซ้อนหรือความยุ่งยาก ความสามารถในการนำไปทดลองใช้ และความสามารถสังเกตเห็นผลได้

3. ควรมีการวิจัยถึงสภาพการณ์ เงื่อนไขในสังคม ที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอน เช่น ความต้องการคงไว้ซึ่งสถานภาพเดิม แรงผลักดันจากสภาพการณ์ภายนอก แรงผลักดันภายใน และปัจจัยที่สนับสนุนและเป็นอุปสรรค

4. ควรมีการวิจัยถึงรูปแบบการเผยแพร่และการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยไปดำเนินการและก่อประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอนต่อไป